

Parlando: 2007/1., 41-44 p.

A RÉVKOMÁROMI MŰVÉSZETI ALAPISKOLÁRÓL

Szlovákiában jártam, továbbképzést és egyben mesterkurzust tartottam tanároknak, zongorista növendékeknek. A révkomáromi Művészeti Alapiskola adott otthont ennek az eseménynek. A továbbképzésen több mint 70 magyar és szlovákajkú pedagógus vett részt, Pozsonytól az Ipolysáig és Komáromtól Nyitraig terjedő területekről. A nagy létszámú érdeklődés és a sikeres közös munka felkeltette bennem az igényt, hogy többet megtudjak a szervező és vendéglátó Művészeti Alapiskoláról. Szerencsém volt, sikerült az intézet vezetőjével, Mgr. **Fekete Vince** igazgató úrral nyugalmas körülmények között egy fél óras beszélgetésre időt szakítani.

Á. M.: Igazgató úr, szeretném magyar tanár kollégáimmal egy kissé megismertetni az Önök iskoláját. Kérem, tájékoztasson bennünket néhány adatról: mi a profilja ennek a művészeti iskolának, milyen létszámmal dolgoznak. Egyben érdekelne a gazdasági háttér is, azok a lehetőségek, melyek gondolom, ugyan olyan nehézségek okozói Önöknél is, mint pár száz méterrel arrébb, a határon túl. Az összehasonlítás mindenképpen érdekes, sőt tanulságos lehet.

F. V.: Ezt az iskolát 1861-ben alapították meg Komáromban. Nagy eseménynek számított, mert ebben az időben, a nagyvárosokban - Budapest, Bécs, Pozsony, Prága - jöttek csak létre hasonló intézmények. Az intézet Városi Zenedeként működött, megszakítás nélkül, egészen 1944. április 12-ig. Mindig csak egy tagozat, csak zeneiskola volt. Zeneiskolaként ekkor fejezte be tevékenységét, és egy rövid szünet után, 1949 őszén indult el az új oktatás. Hivatalosan 1950. február 1.-től mint Városi Zeneiskola működött tovább. Ez idő tájt egész Csehszlovákiában népiskolák alakultak. 1960-ban - azért, hogy széles rétegeket lehessen tanítani - a népiskolákban a zenei szakon kívül elindult a tánc-, a képzőművészeti-, az irodalmi- és a drámai szak is.

A '89-es fordulat után ez a formai keret megszűnt és 1990-ben besorolták az egészet az alapiskola rendszerébe. Így vált a neve Művészeti Alapiskolává. Tehát az iskola az alapiskolák közé tartozik, de többféle státuszt kaptunk. A kormány részéről rendkívül nagy és bőkezű lépés volt ez, ámbár az átmeneti időszakban a működés gazdasági háttere tisztázatlan volt. A Járási Hivatal fedezte a bér- és a fenntartásához szükséges működési költségeket.

Á. M.: Mennyi a tandíj az Önök iskolájában?

F. V.: Tandíj mindig volt. Amíg népiskolaként működött az intézmény, havi 40 koronát fizetett mindenki, vagyis fél évre, (öt hónapra) 200-at. 1960-ban ennek az összegnek nagyon komoly erkölcsi és gazdasági értéke, súlya volt! Az átlagfizetés havi 500 koronára volt tehető. Így működtünk a reform évéig, 2001-ig. Ekkor felment a tandíj a duplájára. Ma ott tarunk, hogy a zenei szakon például havi 200 koronát fizet a diák, ez fél évre 1000 korona. Más a tandíj a képzőművészeti és tánc szakon (itt havi 150 korona, azaz félévre 750 Sk.) Felnőtteket is oktatunk. A kereső-félben lévő diák havi tandíja 400 korona (félévre 2000 Sk.)

Á. M.: Nem tartották a szülők ezt az összeget soknak?

F. V.: De igen. Ennek ellenére az iskola fejlődött, kiépült, sőt, az érdeklődés növekedett. A képzőművészeti szak helyhiány miatt 1967-ben, egy társépületben indulhatott el. Az iskola jelenlegi épületét 1986-ban adták át.

(Itt szeretném megjegyezni azt, hogy a mai továbbképzést is minden résztvevő tanár maga finanszírozza. Egész Dél-Szlovákia területéről jöttek az érdeklődők, tanulni vágyók. Soha nem voltak még ennyien. 73 tanár jött össze a mai rendezvényre.)

Folytatva az iskola történetét: 2001-ben egy komoly reform, gazdasági transzformáció indult el. Ekkor már nem volt a 40 koronának sem értéke, sem súlya. Azonban a zenetanulás rovására - más tárgyakhoz viszonyítva - óriási aránytalanság állt elő. Míg egy matematika vagy nyelv magánóra 80-100 korona körül volt, a zeneiskolában még mindig 2 korona 20 fillér volt az egy egyéni órára eső összeg.

Á. M.: Ön fontosnak tartja, hogy legyen tandíj?

F. V.: Igen, mert az emberek általában, így a szülők is a pénzen keresztül minősítik a dolgokat. Indokolt esetben természetesen teszünk engedményt. A többgyermekes szülők kérhetnek gyermekeik részére tandíjmentességet, vagy törleszhetnek havi részletben is, ez is egy lehetőség.

Visszatérve a 2001-es reformra: volt egy külügyi államtitkár a Minisztériumban, - név szerint Frantisek Tóth -, aki kijelentette, hogy szerinte jobb lenne, ha a gyerekek a lakótelepi porolókon lógnának, semhogy a Művészeti Alapiskolákban töltsék az időt. Sem ő, sem a gyermekei nem jártak ide, így feleslegesnek tartotta a létezésünket. Ez nem titok, ez egy hivatalos adat, az országban mindenki ismeri, tehát nyugodtan publikálható. Az iskolaügyből ugyan eltávolították, de felfelé, és kultuszminiszter lett belőle.

Mi is mindenben Európa felé próbáltunk haladni, mindenben próbáljuk „lemajmolni” azt. Sajnos azonban Európában nincs ilyen típusú Művészeti Alapiskola, mint nálunk, ezért nem volt rá statisztikai rubrika, ahova be lehetett volna írni ezt. Így történt az, hogy megállapíthatták: az államnak nem kell a költségeket viselni. Sokan meg akarták ezt az iskolát szüntetni, vagy privát iskolává átalakítani. De ez óriási országos felháborodás váltott ki, tüntettünk - szülők, pedagógusok, gyerekek - a minisztérium előtt. Ennek eredményeként az iskolák ugyan megmaradtak, de a költségeket az állam, Frantisek Tóth államtitkár utasítására a továbbiakban a következőképpen osztotta el: 1/3 rész az államot, 1/3 az önkormányzatot, és 1/3 rész a szülőt terheli.

Á. M.: Megtudhatnánk néhány statisztikai adatot?

F. V.: A révkomáromi Művészeti Alapiskolának a 2006/07 tanévben 1156 növendéke van. Zenei szakon nálunk 552 diák, táncszakon 344, képzőművészeti szakon 260 diák tanul.

Szlovákiában - az alapiskolákhoz hasonlatosan - a művészeti alapiskolákban is egy tanítási óra = 45 perc (heti 45+ 25 perc). Emellett szolfézst és kamarazenét is oktattunk. Szolfézsoktatást az első négy évfolyamban heti 1 órában, az 5-7. osztályokban heti 1,5 órában kapnak a növendékek.

A zongoristák heti egy órában négykezeseznek (ha van rá anyagi keret), más hangszereknél 2-8 diák részére jár kamarazene óra.

A vonósok vonósenekarban játszanak a következő elosztásban:

A 3-4. évfolyamban heti 1,5 óra. Egy csoportban 10-15 diák van. Az 5-7. évfolyamokban heti 2 órára bővül a foglalkozás és 15-20 növendék van együtt. Az énekesek heti két órában vagy kórusra, vagy kamarazenére járnak. A zenei szakon van előkészítő évfolyam is. Az alapképzés 7 év, a továbbképzés lehetősége 4 év.

Ebben az iskolában felnőttképzés is folyik - pl. egyetemisták járnak hozzánk, akik tanulmányaik mellett még zenélni is akarnak, de az iskolába akár 100 éves korig lehet jelentkezni. Van olyan nyugdíjas növendékünk, aki most kezdett el hegedűt tanulni. De van olyan felnőtt is, aki munka mellett tanul. Itt a tandíj körülbelül duplája az alapképzésben résztvevőkének. A kereső-félben levő diák tandíja havi 400 korona, (félévre 2.000.korona.)

Az iskola tárgyilagos megítélésének érdekében működésünk anyagi háttéréről a következőket tudom elmondani.

A hivatalosan megállapított normatíva szerint a fejpénz, (aminek meg kellene érkezni az állami támogatásból a Városi Hivatalba!), egy tanévre 17.000.000 korona. Ezzel szemben a KM. Művészeti Alapiskola 2006-ban KM. Városi Hivataltól 10.600.000. koronát kapott. Hozzájött a tandíjból származó 2.000.000.-korona bevétel. Ez volt a kiinduló költségvetésünk, amelyet 2006 márciusában foglalt határozatba a város önkormányzata. Majd nyáron kértünk és kaptunk 800.000 koronát a fizetések 6%-kos valorizációjához. Októberben ki kellett költöznünk a nagyszombati Érsekség tulajdonában lévő egyik épületből, és a főépületben történt tantermek kialakítására kaptunk további 240 ezer koronát.

Így elmondhatom, hogy a végleges 2006-os költségvetésünk 13.640.000 korona lett. Ez az összeg oszlik el a pedagógusokra (54 fő) diákokra (1154 fő), a két adminisztratív és három műszaki alkalmazottra.

Az államtól befolyt összeget azonban a Városi Hivatal nem köteles átadni az iskolának. Most elérkeztünk oda, hogy az iskolák éppen csak túl tudják élni ezt a helyzetet. A tanárok a fizetés mellett nem kaphattak személyi pótlékot, jutalmat.

A mi iskolánk nagyon megdolgozik azért, hogy a létének fontosságát bizonyítsa. Egy naptári évben 70-75 nyilvános rendezvényünk van. Ezeket mi, a mi növendékeinkkel szervezzük. Ezen kívül részt veszünk más kulturális intézmények által szervezett rendezvényeken is. Körülbelül 25-45 alkalomra tehető az, hogy hány alkalommal.

Á.M.: Így tehát több mint 100 rendezvényük van egy évben...

F.V.: Igen, ez az iskola teljesítménye.

Á. M: És mit tudhatunk a tanárok kötelező óraszámáról?

F. V.: Inkább úgy fogalmaznék, hogy hány növendéket köteles egy tanár tanítani: 2006-ban zenei szakon egy pedagógus 15 növendéket köteles oktatni. Képzőművészeti és tánc szakon, ahol csoportos oktatás történik mind az óraszám, mind a tandíj más és más. Az előzőn a kötelező növendékszám 25, a havi tandíj 150 korona, a csoportos órákon 8-12 növendék

vesz részt és a heti óraszám egy alkalommal 3 óra (háromszor 45 perc). A képzőművészetre alap és középiskolások járnak. Ezen a szakon négy kolléga tanít.

Tánc szakon egy pedagógus 80-90 növendéket oktat. A tanulók az alsóbb évfolyamokban 3, magasabb évfolyamokban 5 órát kapnak. A táncosok csak táncal foglalkoznak, zenét külön nem tanulnak. Először testtartást, és alapokat tanulnak, majd ezt követik a néptánc, klasszikus tánc, balett, jazz-balett és a modern jazz-balett elemei. Általános iskola első osztályától körülbelül 16 éves korig lehet ezt a tárgyat felvenni.

Á. M.: Mindenhol komoly gazdasági nehézségekkel küzdenek. Ön hogy tudja fenntartani ezt az intézményt?

F. V.: Isten kegyelméből eddig még minden évben tudtunk dolgozni. A költségvetést a Városi Hivatallal kellene megtárgyalni, ők azonban sakkban tartanak bennünket. Hiába lenne kötelességük, soha nem kapjuk meg a nekünk jogosan járó pénzt. „Igazgató Úr, gazdálkodd ki” című jelenettel zárulnak a tárgyalásaink. A naptári év előrehaladtával azonban az alap költségvetés módosítására általában van lehetőség. De komoly változásra lehet számítani 2007-től, mert a jelenlegi szerződések lejárnak.

A városi hivatal az adóhivatalba befolyt helyi adókból támogatja a művészeti iskolákat. Az új szerződésekben a diáklétszám szerint kéne működnie az iskola finanszírozásának. De őket nem kötelezi kormányrendelet arra, hogy a diáklétszám szerint finanszírozzák az iskolát.

És itt van a nagy baj. Már az államtól normatív értékekben és fejpénzben kéne érkeznie a támogatásnak a városi hivatal részére! Mi a kormányt arra kérjük, hogy kormányrendeletben kötelezze a városi hivatalt, miszerint legyen köteles továbbadni az iskolának a fejpénzt. Ez lenne a megoldás.

Azért hozzuk létre ezt a rengeteg rendezvényt, hogy az iskola fontosságát minden szektorban megmutassuk, és bizonyítsuk, hogy szükség van ránk. Hogy meggyőzzük a Városlátogatókat arról, hogy ennek az iskolának olyan profilja van, amivel lehet büszkélkedni, mert hasonló intézményekkel összevetve mi európai szinten tudjuk mind a muzsikát, mind a táncot és a képzőművészetet felmutatni. Igyekszünk minden rendezvényre meghívni a Városlátogatókat – függetlenül attól, hogy eljönnek-e – és vannak pártfogóink, akik a hírünket elviszik oda, ahova kell. Szerencsére vannak a város vezetésében is komoly patrónusaink, akik a legjobb akarattal mindent megtesznek a Művészeti Alapiskola működésének zavartalan elősegítése érdekében.

Á.M.: További sikeres működést, szép eredményeket kívánok és köszönöm ezt a nagyon tartalmas, fontos információkat tudomásunkra hozó beszélgetést.

Ábrahám Mariann